

Agata Tatarenko

Rumunia: wizyta ministra spraw zagranicznych Słowacji oraz europejska agenda

Minister spraw zagranicznych i europejskich Słowacji Ivan Korčok (Sloboda a Solidarita, SaS) złożył 16 lutego 2021 r. oficjalną wizytę w Bukareszcie. Było to jedno z wielu spotkań, które premier Rumunii Florin Cițu (PNL) oraz przedstawiciele jego gabinetu odbyli w ciągu pierwszych dwóch miesięcy od powołania na stanowiska. Wizyta miała na celu konsultacje dotyczące rumuńsko-słowackiej współpracy politycznej i gospodarczej oraz w zakresie służby zdrowia. Stała się również okazją do potwierdzenia proeuropejskiego kierunku polityki realizowanej przez rząd Cițu.

Relacje słowacko-rumuńskie opierają się przede wszystkim na wymianie handlowej. W 2019 r. eksport Rumunii do Słowacji wyniósł 1,63 mld USD. Rumunia eksportuje na Słowację głównie sprzęt elektryczny i elektroniczny, pojazdy inne niż kolejowe, meble oraz budynki prefabrykowane¹. Z kolei eksport Słowacji do Rumunii w tym samym czasie osiągnął wysokość 2,32 bln USD. Wśród najczęściej eksportowanych słowackich towarów do Rumunii znajduje się również sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz maszyny, reaktory jądrowe i kotły². Wymiana handlowa Rumunii ze Słowacją i vice versa od kilku lat utrzymuje tendencję wzrostową. Warto jednak podkreślić, że w obydwu przypadkach eksport między tymi dwoma państwami wynosi niewiele więcej niż 2% całości eksportu. Jednocześnie państwa te postrzegają się wzajemnie jako istotni partnerzy handlowi głównie ze względu na możliwości biznesowe oferowane w zakresie inwestycji. Obie strony są zainteresowane intensyfikacją dynamiki dwustronnych stosunków gospodarczych. Dobrym tego przykładem było Dwustronne Forum Gospodarcze, zorganizowane w 2015 r. przy okazji wizyty prezydenta Rumunii Klausa Iohannisa w Bratysławie. Rumunia i Słowacja współpracują także w zakresie kultury i edukacji – w 2016 r. podpisano program współpracy kulturalnej pomiędzy dwoma państwami. Dodatkowym czynnikiem ułatwiającym kooperację jest fakt, że stosunki rumuńsko-słowackie nie są obciążone doświadczeniem historycznym.

Przebieg wizyty i jej konsekwencje. Minister spraw zagranicznych i europejskich Słowacji Ivan Korčok w czasie oficjalnej wizyty w Bukareszcie spotkał się z premierem Rumunii Florinem Cițu, a następnie ze swoim rumuńskim odpowiednikiem Bogdanem Aureescu. Według rządowych komunikatów wizyta była okazją do potwierdzenia „doskonałego charakteru stosunków dwustronnych, ciągłości dialogu między dwoma państwami oraz historycznych więzi między Rumunią i Słowacją”. W trakcie wizyty przeprowadzono konsultacje na temat pogłębienia współpracy politycznej i gospodarczej. Szczególnym punktem rozmów były kwestie związane z agendą regionalną, w tym uwzględniającą bezpieczeństwo energetyczne oraz współpracę w ramach formatów B9 oraz Inicjatywy Trójmorza.

W ramach wizyty poruszono także kwestię wzajemnej współpracy we wspieraniu wysiłków na rzecz zwalczania rozprzestrzenienia się wirusa SARS-CoV-2 (szczepienia i masowe testowanie) oraz przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Dwudziestego pierwszego lutego 2021 r. rząd Rumunii w odpowiedzi na wniosek o pomoc międzynarodową wystosowany przez władze Słowacji wystosował oświadczenie, że wyśle do tego państwa zespół medyczny składający się z 5 lekarzy, 9 pielęgniarek oraz 2 przedstawicieli Generalnego Inspektoratu ds. Sytuacji Nadzwyczajnych (Inspectoratulul General pentru Situații de Urgență). Misja ma trwać 21 dni. Będzie finansowana przez Komisję Europejską w ramach wsparcia humanitarnego w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii. Warto dodać, że 19 lutego Rumunia przekazała Mołdawii prawie 2 miliony elementów ochrony osobistej, jak maski i rękawiczki w ramach tego samego instrumentu Unii Europejskiej.

Europejska agenda Rumunii. Wizyta ministra spraw zagranicznych Korčoka była okazją do wyrażenia wsparcia Rumunii w dążeniach do wstąpienia do strefy Schengen. Zdaniem premiera Cițu Rumunia mogłaby przystąpić do obszaru Unii Europejskiej bez kontroli granicznych nawet w 2021 r., zwłaszcza jeśli z kolejnego raportu

¹ *Romania exports to Slovakia*, "Trading Economics", <https://tradingeconomics.com/romania/exports/slovakia> [22.02.2021].

² *Slovakia exports to Rumunia*, "Trading Economics", <https://tradingeconomics.com/slovakia/exports/romania> [22.02.2021].

mechanizmu współpracy i weryfikacji (CVM) ponownie będą wpływać pozytywne wnioski w tej kwestii. Wstąpienie do strefy Schengen od wielu lat jest jednym z głównych celów w europejskiej agendzie Rumunii. Pomimo starań i spełniania warunków formalnych Rumunia nadal znajduje się poza strefą, gdyż dotychczasowe próby członkostwa zostały zablokowane. Wśród podnoszonych oficjalnie argumentów ze strony państw strefy najczęściej przywoływano wysoki stopień skorumpowania sektora publicznego. Nieoficjalnie mówiono o negatywnych konsekwencjach poszerzenia Schengen w obliczu kryzysu migracyjnego. Wobec takiej sytuacji władze Rumunii często wskazują na podwójne standardy państw członkowskich. Obywatele Rumunii mogą pracować w państwach UE, muszą jednak przechodzić kontrolę graniczną.

Słowacja wyraziła wsparcie dla Rumunii także w jej wysiłkach zmierzających do przystąpienia do OECD. Władze Rumunii wielokrotnie wyrażały chęć wstąpienia w szeregi tej organizacji. Premier Rumuni Dacian Cioloș wystąpił z oficjalną prośbą w tej sprawie w 2016 r. podczas przemówienia do Rady OECD. Jak do tej pory Rumunia współpracuje z OECD poprzez inicjatywy tematyczne i programy skierowane do poszczególnych państw od wczesnych etapów transformacji oraz w ramach programu OECD SEE (OECD South East Europe).

W ostatnim czasie premier Cițu odniósł się również do planów przyjęcia wspólnej waluty europejskiej w Rumunii. Według planów ogłoszonych w marcu 2018 r. Rumunia miała wstąpić do strefy euro w 2024 r., jednakże Cițu wskazał, że w związku z pandemią koronawirusa i kryzysem ekonomicznym będącym jej konsekwencją może nastąpić to dopiero w 2027 lub 2028 r. W ostatnim raporcie wydanym w czerwcu 2020 r. Europejski Bank Centralny stwierdził, że Rumunia potrzebuje stabilnej polityki ekonomicznej i szeroko zakrojonych reform strukturalnych, aby spełnić kryteria konwergencji niezbędne do wejścia do strefy euro³. Współpraca Rumunii ze Słowacją, jednym państwem w regionie Europy Środkowej, które przyjęło euro, może mieć zatem także wymiar wymiany doświadczeń w zakresie procesu konwergencji.

Wnioski. Wizyta ministra spraw zagranicznych Słowacji Ivana Korčoka w Rumunii miała na celu potwierdzenie pozytywnie układających się relacji dwustronnych oraz intensyfikację współpracy, zwłaszcza na polu gospodarki oraz w zakresie zwalczania skutków pandemii COVID-19. Spotkania Korčoka z premierem Cițu oraz ministrem Bogdanem Aurescu dotyczyły również kooperacji regionalnej. Słowacja i Rumunia wykazują podobne zainteresowanie Inicjatywą Trójmorza, głównie za sprawą projektów infrastrukturalnych. Warto dodać, że w ostatnim czasie Rumunia wzmocnia działania na rzecz zwiększenia dynamiki wymiany handlowej. Osiemnastego lutego 2021 r. z oficjalną wizytą do Bukaresztu przybył także minister spraw zagranicznych i handlu zagranicznego Węgier Péter Szijjártó, w celu przygotowania rumuńsko-węgierskiej Komisji Gospodarczej.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy powołany w grudniu ubiegłego roku na stanowisko premiera Florin Cițu oraz ministrowie jego rządu spotkali się z kilkoma przedstawicielami państw z regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Cițu przeprowadził również konsultacje z premierem Francji Jeanem Castexem i kanclerzem Austrii Sebastianem Kurzem oraz spotkał się z przewodniczącą Komisji Europejskiej Ursulą von der Leyen i przewodniczącym Rady Europejskiej Charles'em Michелеm. Pierwsze dwa miesiące urzędowania nowego gabinetu oraz przeprowadzone konsultacje potwierdzają proeuropejskie podejście nowych władz Rumunii oraz główne priorytety w zakresie polityki europejskiej, jakim jest np. wstąpienie do strefy Schengen. Zarówno władze jak i społeczeństwo Rumunii wciąż nie podważają sensu członkostwa tego państwa w strukturach Unii Europejskiej.

³ *Raport EBC o konwergencji*, czerwiec 2020, <https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/ecb.cr202006~9fefc8d4c0.pl.html> [22.02.2021].